

Oslo, 03.05.2019

Innspill til åpen høring i Stortingets helse- og omsorgskomiteé 9. mai Folkehelsemeldinga. Gode liv i eit trygt samfunn - Meld. St. 19 (2018-2019)

Sex og Politikk er glade for at seksualitet og seksuell helse har fått sin rettmessige plass i folkehelsearbeidet, og vil gi noen innspill og råd basert på vår erfaring fra og kunnskap om feltet: Sex og Politikk støtter opp om en folkehelsemelding og politikk som prioriterer forebyggende arbeid og tidlig innsats for barn og unge. Vi savner imidlertid en proaktiv, tydelig og substansiell satsning på helhetlig seksualitetsundervisning som del av et godt og systematisk tverrsektorielt folkehelsearbeid.

Sex og Politikk ber om at helsekomiteen i det videre arbeidet med meldinga:

- 1) Framhever [helhetlig seksualitetsundervisning](#) som eksplisitt tema, metode og norsk satsingsfelt i tidlig og forebyggende folkehelse-innsats for barn og unge, både globalt, nasjonalt og lokalt.
- 2) Framhever barnehagene og de ansattes rolle i forebyggingsarbeidet gjennom fokus på positiv seksualitet; godt forhold til egen kropp, følelser og egne og andres grenser.
- 3) Framhever helhetlig seksualitetsundervisning som del av det nye tverrfaglige [temaet folkehelse og livsmestring som del av overordnet del av læreplanverket i norsk skole fra 2020](#).
- 4) Trekker fram helhetlig seksualitetsundervisning som eksempel på tverrsektorielt folkehelsearbeid som blir mest effektivt gjennom målrettet innsats, koordinering, og god finansiering på nasjonalt og kommunalt nivå med samarbeid mellom utdannings-, helse-, kultur og likestillingsdepartementene, frivillig sektor, undervisere og skoleeiere.
- 5) Inkluderer også de under 16 år i ordningen med gratis langtidsvirkende prevensjon tilgjengelig gjennom skolehelsetjenesten.

Begrunnelse og implikasjoner for folkehelsearbeidet:

1) Helhetlig seksualitetsundervisning som samstemt norsk satsingsfelt

[Norge har siden 2017 ønsket å ha en slags lederrolle i det internasjonale arbeidet for](#) helhetlig seksualitetsundervisning (kjent som Comprehensive Sexuality Education – CSE). Det er Sex og Politikk selvfølgelig veldig glade for og stolte over. Helhetlig seksualitetsundervisning støtter på sitt beste opp under både bærekraftsmål 3 (God helse), mål 4 (God utdanning) og mål 5 (Likestilling). Vi minner her om samstemtheten. Det gir større troverdighet å snakke om helhetlig seksualitetsundervisning ute, om vi kan vise til synlig og koordinert satsning hjemme.

- Sex og Politikk etterlyser referanse til løftene til satsning på helhetlig seksualitetsundervisning som ble gitt av den norske regjeringa på den internasjonale befolkningsdagen 11. juli for to år siden i Folkehelsemeldingas del om vårt internasjonale folkehelsearbeid (side 18, 1.6 *Internasjonalt samarbeid*).

2) Kompetansestrategi for barnehagen må inkludere alderstilpasset seksualitetsundervisning

Sex og Politikk gleder seg over at barnehagenes kvalitet og deres ansattes kompetanse er viktige deler av regjeringens arbeid med tidlig innsats.

[Prøveprosjekt](#) med seksualitetsundervisning i barnehager har vist at barna blant annet fikk kunnskap, språk og begreper som gjør dem i stand til å snakke om kropp, følelser og vanskelige tema, samt at undervisningen skapte trygghet og gode holdninger hos barna.

- Sex og Politikk ønsker at kompetanseheving og videreutdanning for barnehagelærere også bør dekke feltet seksualitetsundervisning (side 29, 2.3 *under Barnehage som arena for tidleg innsats og Ny bemannings- og pedagognorm i barnehagen*).

3) Seksualitetsundervisning etter fagfornyelsen; folkehelse og livsmestring

Sex og Politikk ser med forventning og optimisme på rammebetingelser for god og helhetlig seksualitetsundervisning i Norge de kommende årene gjennom innføring av de tverrfaglige temaene i fagfornyelsen, deriblant [folkehelse og livsmestring](#). Detaljene for læreplanene er enda ikke fastlagt, men helhetlig seksualitetsundervisning vil falle under dette tverrfaglige temaet. Dette gir gode muligheter for samarbeid og fordypning på tvers av fag, men åpner også for stor variasjon og mulig nedprioritering som bekymrer oss.

- Sex og Politikk etterlyser tiltak som sikrer kvalitet, gode undervisningsverktøy og kompetanseheving for undervisere på feltet seksualitetsundervisning som del av det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring (s 30-31, 2.3. *Folkehelse og livsmestring i fornyta læreplanverk*).

4) Uke 6 – eksempel på bredt samarbeid og innsats på forebyggende folkehelsearbeid

Nær halvparten av norske skoler bruker i dag Uke 6, et gratis undervisningsopplegg utviklet av Sex og Politikk med støtte fra bl.a. Helsedirektoratet og Utdanningsdirektoratet. I Bergen og Kristiansand kommuner har også skoleledelsen tatt Uke 6 inn i sine planer for seksuell helse og folkehelsesatsning. Dette viser potensialet i samarbeid på tvers av direktorater, nasjonale og lokale myndigheter og frivillig sektor.

- Sex og Politikk etterlyser informasjon i Folkehelsemeldinga om Uke 6 som positivt eksempel på samarbeidstiltak på tema helhetlig seksualitetsundervisning (s 154, 8.2.1 *Frivillig sektor som kunnskapsleverandør og samarbeidspartner*).

5) Gratis/subsidiert prevensjon til de under 16

Vi er mange organisasjoner som jobber med ungdommer og seksuell helse som applauderer regjeringens tiltak for gratis og mer tilgjengelig langstidsvirkende prevensjon for flere eldre ungdommer/ynge voksne. Dette gjør det enklere for unge mennesker å ta gode valg for seg selv og egen seksuell praksis, uavhengig av økonomi og tilgang til fastlege. Det er god folkehelsepolitikk.

- Sex og Politikk ønsker at ordningen utvides til å gjelde også de under 16 år. Det er ikke et stort antall unge som trenger dette tilbudet, men konsekvensene for dem det gjelder er store (s 132, 6.7, *Seksuell helse*).

For Sex og Politikk

Tor-Hugne Olsen
Daglig leder